

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

Joi 18 (30) Octomvre

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorlaorî nefracnoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N°. 196.

1884.

BrașovŪ in 17 (29) Octomvre.

Intre vorbirile câte s'au ținutŭ în dieta ungară cu ocaziunea desbaterei proiectului de adresă, cea mai remarcabilă a fostŭ fără îndoieală vorbirea deputatului Balthasar Horvat.

Horvat, care a fostŭ ministru de justiție în cabinetul Andrassy, este unul dintre acei Unguri, cari actualmente nu aparținŭ nici unei partide. Elŭ a făcutŭ parte din vechea gardă, care a luptatŭ sub stindartulŭ lui Deak pentru realizarea ideilorŭ și principiilorŭ depuse în legile unguresci dela 1848.

Nu va fi surprinsŭ děr nimenea din cetitorii noștri děcă va ceti, cĂ Balthasar Horvat a ple-datŭ pentru principiulŭ liberalismului, cĂci îndată va sci cĂ aici pĂte fi vorba numai și numai de liberalismulŭ specificŭ ungurescŭ, a cĂruia ideia fundamentală este unitatea națională maghiară redicată pe ruinele vechilorŭ base federative ale statului ungarŭ.

Este fĂrte interesantŭ mersulŭ ideilorŭ din discursulŭ memoratŭ. Horvat vede cĂ Maghiarii nu se potŭ izolă de națiunile culte, mai alesŭ děcă își atribue misiunea specială de a fi „mijlocitori între apusŭ și răsăritŭ.“ De aceea ei trebuie se îmbrățișeze principiulŭ progresului continuu și acesta este liberalismulŭ. Elŭ nu crede cĂ națiunea maghiară șe se fi ostenitŭ așa de multŭ înaintândŭ pe acěsta cale a progresului în cei 17 ani ai erei constituționale, ca acuma șe se arance în brațele conservatismului.

„Dieta dela 1848, — děce Horvat, — a prescrișŭ Ungariei nouě base de dezvoltare. Noi amŭ trebuitŭ șe continuămŭ lucrarea începută. Noulŭ spiritŭ însă își face greu drumŭ printre pĂrerile și prejudițiile învechite. Noi pretindemŭ a fi unŭ statŭ modernŭ, însă instituțiunile lui suntŭ încă pe jumětate feudale; mașina statului nostru este erodată în parte pe basa sistemului feudalŭ și de aceea rĂtele ei nu se prindŭ una într'alta, este pericolŭ cĂ în fie-care momentŭ mașina pĂte șe ruina pe locŭ. În acestŭ stadiu se află patria noastră actualminte.“

„Vě întrebŭ acum ce sensŭ pĂte avě la noi conservatismulŭ? Vreți se conservămŭ starea actuală, desorganizarea statului și antagonismulŭ între instituțiunile lui? Nu, domnilorŭ, problema generațiunei de ađi nu mai pĂte fi a conservă, ci numai a crea și a termina cĂtŭ mai curěndŭ o operă începută la 1848, opera transformării naționale. După ce se va fi făcutŭ acěsta, atunci pĂte veni conservatismulŭ și-și pĂte împlini chiăruia.“

„Trebuie șe grĂbimŭ acěsta lucrare,“ adaugă oratorulŭ, „pentru cĂ cu cĂtŭ vomŭ progresă mai multŭ cu atĂtŭ mai multŭ va dură disarmonia între instituțiunile ce le-amŭ moștenitŭ din trecutŭ și nouěle instituțiuni ale statului.“

„Șe nu uitămŭ nici aceea, cĂ viitorulŭ este în mâinile noștrilor. Acuma, ce-i dreptŭ, nu se arată pe momentŭ nici unŭ punctŭ negru, děr cu tĂtă calepciunea omenilorŭ noștri de statŭ pĂte veni să vĂforŭ, care adeseori nici cu 24 de ore înainte nu se pĂte prevedě; mě temŭ fĂrte cĂ vinândŭ unŭ astfelŭ de vĂforŭ peste noi ar suferi la o grea încercare slaba mașineria a statului, care ađi în timpŭ de pace își face serviciulŭ numai cu greu.“

Balthasar Horvat declară apoi, cĂ cei ce vor se conserveze instituțiunile de dinainte de 1848 nu înalță stěgulŭ conservatismului, ci acela al reacțiunei; De aceea liberalismulŭ ungurescŭ pĂte șe pĂșescă înainte cu vizirulŭ deschisŭ. El continuă așa:

„Nu există pĂte nici o națiune în lume, domnilorŭ, care șe fie așa de multŭ avisată la liberalismŭ ca noi. Suntemŭ unŭ statŭ poliglotŭ. Nici situațiunea noastră geografică, nu este tocmai norocită. Ori-ce capŭ cugetĂtorŭ vede cĂ pe acestŭ teritoriu numai unŭ statŭ ridicatŭ pe o basă unitară pĂte apěră cultura și libertatea, pre când unŭ statŭ, care s'ar forma pe base federative ar cĂde pradă primului vĂforŭ, primulŭ atacŭ.“

„Este děr lucru naturalŭ, cĂ pentru fundarea și întărirea unui asemenea statŭ unitarŭ egemonia uueia din giuțile ce locuescŭ în elŭ este neevitabilă. Dreptulŭ de egemonia, în puterea dreptului istoricŭ, este alŭ nostru, alŭ Maghiarilorŭ. Děr nu trebuie șe uitămŭ, cĂ rolulŭ nostru conducĂtorŭ depinde dela prestigiulŭ nostru moralŭ. Egemonia noastră numai atunci își pĂte cĂștiga simpatiile în întru și în afară, děcă o vomŭ folosi pentru apěrarea și lĂțirea culturii și a libertății...“

Vedemŭ în fiecare minutŭ cum se folosește acěsta egemonia și cum liberalismulŭ ungurescŭ scie șe-și cĂștěge simpatiile în întru și în afară. Balthasar Horvat când pledăză pentru „liberalismulŭ precautŭ“ uită înainte de tĂte cĂ precauțiunea pretinde moderațiune și cĂ cuvěntulŭ moderațiune nu există încă până ađi în lexiconulŭ politicŭ ungurescŭ.

CRONICA POLITICĂ.

Majoritatea dietei croate a adusŭ dispozițiunii atĂta de draconice în contra membrilorŭ dietali din minoritate încĂtŭ bine děce »N. fr. Presse« cĂ numai atĂtŭ a mai lipsitŭ, ca șe fie introdusă bătaia ca mijlocŭ disciplinarŭ parlamentarŭ. Ceea ce șe plĂnuiesce acuma în contra presei arată fĂrte limpede proiectulŭ de lege prin care se desființĂzĂ juriulŭ și de aci încolo delictetele de presă șe vorŭ pune sub iudicatura judecătorilorŭ croați, a cĂrorŭ inamovibilitate și permutabilitate legală garantată acuma este suspendată. Guvernulŭ actualŭ croatŭ și partida polecrită »națională« prin asemenea mijloce teroristice nu vorŭ putě nici decum cĂștiga poporațiunea croată. MĂsurě de aceste nenaturale nu ducŭ nici odată la unŭ sfěșitŭ bunŭ.

În ședința de Luně a dietei croate și-a arĂtatŭ cinstita față și Banulŭ Khuen-Hedervary »flĂcăulŭ ungurescŭ,« după cum îi děceu Starcevecianii. Și elŭ făcŭ o declarare dinaintea dietei trunchiate. »Vomŭ luă tĂte mĂsurile necesare, děse elŭ, în contra tendințelorŭ de rĂsturnare propagate de cĂtră proiectulŭ de adresă alŭ Starcevecianilorŭ.“ Elŭ declară mai departe, cĂ ia asupra-și deplina rĂspundere pentru rescriptulŭ regescŭ și accentuĂzĂ cĂ este decisŭ a perseveră pe basa legală.

Imediatŭ după Banulŭ se însinuuă la cuvěntŭ raportorulŭ minorității, Mazzura. Elŭ polemizĂzĂ mai întâiu cu diferiții oratori ai majorității. Deodată și în modŭ cu totul neașteptatŭ declară Mazzura în numele partidei Independențilorŭ cĂ elŭ și soții șei de principie nu vorŭ mai lua parte la lucrĂrile dietei până ce nu vorŭ reintră în dietă Starcevecianii. Elŭ declară tĂte hotĂrěrile dietei trunchiate de nelegale și protestĂzĂ dinaintě în contra lorŭ. După acěsta pĂrăsescŭ sala dietei 13 deputați, de partida independentă a lui Strosmyer. Membri partidei guvernamentale au privitŭ întâiu cu gura cĂscată la procesiunea eșirei din dietă a celorŭ 13 independenți. După ce au rĂmasŭ singuri věděndŭ pe Banulŭ în mijloculŭ lorŭ au recĂpětatŭ curagiulŭ de mai înainte și riděndŭ de exodulŭ teatralŭ alŭ opozițiunei au primitŭ proiectulŭ lorŭ de adresă ca basă a discușiunei speciale.

Sesiunea delegațiunilorŭ s'a deschisŭ Luně 27 l. c. în Peșta. Membrii delegațiunei ungare au avutŭ în 26 o conferință, în care s'au candidatŭ la postulŭ de președinte comitele Ludovicŭ Tisza și de vice-președinte alŭ delegațiunei cardinalulŭ Haynald, ěr pentru

casulŭ când acesta ar fi împiedecatŭ, custodele corĂnei Josifŭ Szlavvy. S'au alesŭ apoi comisiunile: pentru afacerile esterne, pentru armată, pentru marină și finance și comisiunea điarului și cea a budgetului. Budgetulŭ comunŭ pentru anulŭ 1885 e cu 1.1 milioane mai încĂrcatŭ ca cum a fostŭ în 1884. Pentru administrațiunea Bosniei nu se cere nici unŭ creditŭ din partea ministerului de finance comunŭ, bugetulŭ pentru administrațiunea Bosniei și a Herțegovinei se încheiă încă c'unŭ escedentŭ de 65,353 fl. v. a. CĂtŭ va dură »buna rěnduială« în finacele țĂrilorŭ ocupate Dumneșeu scie!

În cele din urmă s'a învoitŭ și Anglia de a lua parte la conferința Congului. Se děce cĂ acěsta conferință se va întruni în primele đile ale lunii lui Noemvre și cei din Berlinŭ speră, cĂ propunerile, ce le va face cancelarulŭ germanŭ vorŭ fi primite fără multă dificultate, mai alesŭ după ce, conformŭ declarațiunii subsecretarului de statŭ pentru afacerile esterne, Lord Ed. Fitzmaurice, în camera din Londra, guvernulŭ englesŭ s'a înțelesŭ cu guvernulŭ germanŭ asupra propunerilorŭ ce se vorŭ face conferinței cu privire la cestiunea Congului.

Comisiunea alěsă de camera francesă pentru a se consultă în afacerea operațiunilorŭ contra Chinei, a decisŭ ca în locŭ de 10 milioane se pună la dispozițiunea guvernului 40 de milioane pentru o acțiune grabnică și energică în potriva Chinesilorŭ. Pe la mijloculŭ lui Noemvre se vorŭ trimite însemnate întĂrirě în Asia orientală.

Intr'aceea Statele nord-americe și Anglia oferŭ Francei cu totadinsulŭ serviciile lorŭ de mijlocitĂre. Se asigură cĂ guvernulŭ francesŭ a primitŭ serviciile cabinetului din Londra și e gata a se împăcă cu China děcă acěsta va recunĂșce tractatulŭ dela Tien-Tsin și principiulŭ despĂgubirei de rĂșboiu.

ÎmpĂrțirea Turciei.

»Mot d'Ordre« publică sub acestŭ titlu unŭ interesantŭ articolŭ, pe care'lŭ dĂmŭ aci în resumatŭ.

Autorulŭ articolului d. A. Saissy děce cĂ i s'a părutŭ fĂrte strĂnĂ impregurarea, cĂ imediatŭ după întrevederea dela Skiernevice, în discursulŭ Tronului, cu care s'a deschisŭ parlamentulŭ ungurescŭ, nu s'a pomenitŭ nimicŭ de Rusia. Điarele vieneze au încercatŭ s'arate cĂ relațiunile dintre Austro-Ungaria și Rusia suntŭ intime. Și pentru ce n'ar fi, întrebă d. Saissy? Romanovii au făcutŭ mari servicii Habsburgilorŭ; în 1849 fără armatele lui Paskievici imperiulŭ Habsburgilorŭ s'ar fi dusŭ pe copcă.

»Din nenorocire însă, Austria e duplă. Dincolo de Laita suntŭ Maghiarii, cari au ertatŭ pe těnerulŭ lorŭ rege d'atunci, dar nu potŭ erta pe Ruși; de aceea împěratulŭ s'a silitŭ șe liniștescă pe Maghiari nepomenindŭ nimicŭ de amicii șei personali, de Ruși.«

Autorulŭ articolului citĂzĂ apoi pasagiulŭ din discursŭ privitorŭ la relațiunile esterne precum și esplicĂrile lui »Pester Lloyd.« Ungurii se credŭ prě multŭ, ei o spunŭ curatŭ cĂ nu le trebuie alianța Rusiei.

»Ministrulŭ Tisza a đisă, cĂ nu s'a încheiatŭ nici unŭ tractatŭ, nici o învoială nu s'a făcutŭ la Skiernevice, scrie d. Saissy. FĂră îndoială elŭ e în pozițiune d'a fi mai bine informatŭ decĂtŭ noi, dar cu tĂte astea nu putemŭ și nu trebuie șe dĂmŭ cređěmentŭ vorbelorŭ lui. E ceva de împărțitŭ în Europa și se scie cĂ cele trei mari putěri ale Europei centrale se nțelegŭ la împărțiri. MĂsurile ce au șe se ia încontra liberalismului, cestiunile Egiptului, Chinei și Congului n'au pututŭ face pe cei trei împěrați șe uite »cestiunea Orientului.«

E vorba, děce d. Saissy șe se facă cu Turcia ce s'a făcutŭ cu Polonia.

»Prințului Muntenegrului i se va da în Albania unŭ domeniu regalŭ. Regelui Milanŭ i se vorŭ arunca cĂteva ăse de rosŭ. Bulgaria și Rumelia reunite vorŭ gravitĂ împregurulŭ Austro-Ungariei, care din Bosnia se va întinde până la Salonicŭ. Unŭ principe germanŭ studiază dialectele albanese pentru casulŭ, când ar trebui șe se constituĂzĂ unŭ principatŭ albanezŭ. Unŭ altŭ prințŭ

germană va guvernă Constantinopolul și Bosforul, din care se va face un stat neutru. Greciei i se vor da câteva districte. Rusiei în fine i se va permite să-și ia partea sa în Asia mică.

D. Saissy amintesc apoi de agitatorii ruși în Mesopotamia și de ordinul dat de principele Muntenegrului d'a se interna refugiații bosniaci și herțegovineni departe de granițele, provinciilor ocupate. Tote aceste state, mari și mici, vor intra în »uniunea vamală« și egemonia prusiană se va întinde de la Baltică și de la Adriatică până la Marmara.

»Se va dice că inventăm de plăcere combinații, scrie d. Saissy. Afirmăm cu totă puterea convingerii că acestea sunt mult mai aproape de adevăr, decât vorbele ministrului Tisza, că nu s'a încheiat nimic la Skiernevice. Pentru a face să isbutescă acest mare proiect, Franciei și Angliei li se dă de lucru făcându cereri în depărtare. D. Bismark se ocupă cu acest plan.»

SCIRILE ȚILEI.

Din Arad se comunică, că în lista comitatensă a viriliștilor figură 91 de jidovi, prin urmare a treia parte din clasa avută constă din jidovi. Acum se poate socoti — dice împărășitorul acestor rânduri — câți ani trebuie, ca să trecă totă averea comitatului Arad, a orașului și a întregii țări în proprietatea jidovilor, decât deja după 17 ani de emancipare pe a treia parte au pus mâna.

De câteva zile, la librăria Schmidecke din Sibiu sunt espuse portretele celor trei eroi din 1784: Horia, Cloșca și Crișan.

Cetim în »L'Indépendance roumaine«: »In Iași se fac mari pregătiri pentru strălucita serbare a lui Horia. Programul e următorul: 1) Conferință publică asupra revoluției Românilor din Transilvania în 1784, de d. G. Canu în sala cea mare a Universității; 2) Retragere cu fapte, cu muzică în frunte; 3) Banchetul. Serbarea promite a fi imposantă.»

»România« află, că »Albumul lui Horia« va apărea în curând.

Cunoscutul filo-român Ubicini, căruia i se votase și dreptul de »cetățen român«, a încetat din viață în Paris. Pentru orî ce Român pierderea e mare.

D. doctorul Marcovic, spune »Telegraful«, fiind chemat prin depeși la o consultațiune a plecat în Viena.

Luni după amiază, scrie același ziar, o mulțime mare fu atrasă în otelul Șteiner, din strada Academiei, din Bucuresci. Un ungar, amantul unei servitoare a d-lui Dracu, a voit să o omore pentru că dânsa nu voia să mai trăiască cu dânsul. În disperarea lui a scos un briceg din businar și i-a făcut o tăietură la gât. Pacienta a fost imediat transportată la spitalul Colții, și făptuitorul la poliție.

»Kolozs. Közl.« se ia notă de cauzele, care fac ca Maghiarii din România să facă cunoștință cu poliția și cu lanțurile, și nu numai să se bocescă ca în zilele trecute.

Se scrie din Constantinopol, că la episcopul armeniu din ținutul Halanliului s'au prezentat vro sută de familii curdice din secta Yesid, exprimându-și dorința de a trece la confesiunea lor străbună, cea creștină. Episcopul le răspunde că nu i poate primi în sinul bisericii creștine, de ore ce ar fi spus prin acesta la o mulțime de persecuții, atât el, cât și întreaga sectă. Curții se adresează către Episcopul catolic, care fiind mai neatârnat le și primi rugarea, decidându-și botezul. Curții au trimis apoi notabili din ai lor la guvernatorul provinciei spre a-i cere autorizarea. Răspunsul dat de guvernator celor doi trimiși a fost, că trimișii, sub escorta gendarmilor, fură expediați în Aleppo.

Partida revoluționară din Rusia dă din nou semne de viață. A publicat o foie volantă, care conține între altele chitanțele pentru bogatele donații ce a primită partida revoluționară în scopul unei procederi agresive și arată cauzele pentru care mișcarea revoluționară s'a sistat pentru un timp. Nesuccesul de până acum al partidei, foie il atribue infidelității persoanelor. Acum însă, deoarece partida are esate informații despre personalul poliției secrete, acțiunea va începe.

Astă seară trupa germană de operete va reprezenta »Fiica d-lui Fabricius«, piesă originală de caractere în 3 acte.

EREDITATEA CULTUREI LA POPORUL ROMÂN.

(Urmare și fine).

Alexandru Iliăș, ca domn al Munteniei, era foarte crud, deși când se numise domn, vizirul la protestul Românilor, le garantă acestora că Alexandru se va purta bine. Dacă-i observa cineva nedreptatea faptelor, dacă se plângea se bănuia, ordonă să fie tărat prin tîrg de codele cailor, era bătut, închis se ucis, atât poporul cât și boerii. Unul din boerii persecutați de acest domn fanariot era Lupu Mehedinteni. El fugi în Transilvania, își formăză acolo armată și vine în țară, în contra lui Alexandru. Acesta vădându-se atunc părăsit de clasa boerilor, face apel la ajutorul țeranilor. — Ai fost rău cu noi, îi răspund țeranii. Ne-ai despoiat, ne-ai chinat. Acum nu-ți facem nimic, dă-ne ajutor. Dușmanul este aproape; pleacă!

Alexandru le împărți câte-va pungi de bani, și plecă. El Lupul, apropiindu-se cu oștirea, măcelăria pre Grecii ce întâlnea în cale.

Balada populară, intitulată »Stefăniță Vodă«, ne spune cum Stefan Surdul, voind să prindă pre haiducul Mihul dela Cobiu, pre a cărui soră o răpise, a fost domnul prins de către hoți. Isbutind a-l prinde în cursă, Mihul îl muștră pentru nelegiuirea ce-a făcut și-i aduse aminte:

Că în lume orî ce faptă
Are plată și răsplătă
Și cum stă și cum ȳicea
O frunză de fag smucia,
Și 'ntre buze o pune
Și sună hoșul din ea
Frunza 'n patru că plesnă,
Codrul negru clocotă.
De-un lung chiot chiotia,
De-un greu tropot tropotia,
Și 'mprejur-le de-o dată
Se ivia o mândră ceată,
O ceată de voinice.
Lotrii, pușori de smei

Cu căciule stogoșate,
Cu ghebe roșii pre spate
Și mustați de varvaric,
Cum stă bine la voinic.
Lângă el câtă îi zăria,
Mihul astfel le grăia:
Frații mei, neferii mei,
Lotrii pușori de smei!
Îl vedeți voi pre astă om?
El e mare, căci e domn,
Dă câtă e de domn și mare,
Minte cōptă încă n'are!
Hai, copii de mi-l luați,
Prin săbii să-l fluturați,
Dă nimic să nu-i stricați,
Cale bună să-i lăsați;
Că de-i domnul priceput,
E destul câte-a vădută!

Va dice cineva că acesta nu e istorie, că este o invențiune poetică. E de observat însă că în poezia populară, care este produsul și expresiunea, nu a unui individ, ci a unui popor întreg, se oglindește sufletul și morala acestuia. Datele de persoane, de loc și de timp, pot să fie neesacte sau adevărate, dar sunt adevărate simțimintele și modul de a vedea și de a cutega ale poporului, exprimate prin poezie. Dacă acestea n'ar exista se n'ar fi existat în sufletul poporului n'ar exista în poezia sa.

Cronicarul bizantin Ioannes Cantacuzenus ne relatează un fapt, care prin sublimitatea sa nu are altă asemenea în totă istoria omenirii. Doi împărați din Bizanț, Andronic cel bătrân și Andronic cel tiner, unchiul și nepotul, erau desbinați și se luptau între sine pentru domnie. Între omenii lui Andronic cel tiner se afla un păstor român din muntele Rodop, cu numele Șerban Ciobanul. Acesta fu prins de un aliat al lui Andronic cel bătrân, un anume Paleolog; nevoind a renega cu nici un preț credința sa către Andronic cel tiner, Paleologul îi ia nevasta, îi ia copiii, îi scote doi dinți, îi arde falcile cu feră arsă, este aruncat pre urmă la închisore. Tote în zadar. Șerban declară că vrea să rămână credincios lui Andronic cel tiner.

Prin inteligența sa reușese în urmă a scăpa din închisore și a-și mântui astfel viața. Schimbându-se norocul luptei, Andronic cel tiner era învingător și prinde pre Paleologul.

Împăratul, aflându de cele petrecute, intră pe păstor, să-i spună ce poftesc de la el? — Să ier pe Paleologul, îi răspunde păstorul. — Cum? Paleologul și-a luat nevasta și copiii, te-a chinat, și-a scos dinții, și-a ars falcile cu feră arsă, și tu ceri să-l ier? — Da, Măria ta; nu este pentru mine un câștig mare ca acesta, ca eu care am fost robul lui Paleologul și care m'a chinat, să-i dăruiesc iertare.

Împăratul și curtea sa rămase uimiți de atăta mărinimiă, și s'au rușinat de a nu fi mai puțin generos decât un păstor.

Luminat prin cultura intelectuală, de ce n'ar fi capabil un popor, care are asemenea calități morale?

D. Hășdău încheie prin a arăta necesitatea răspândirii culturii intelectuale în proporții cât se poate de întinse. Pentru că, dice d-sa, cultura unei țări și a poporului, numai cultura unei singure clase, este asemenea munților pe suprafața globului. Națiunea în întregul ei se consideră necultă, precum pământul, cu totă înălțimea munților de pre suprafața sa, în întregul său se consideră rotund.

În o altă conferință, care se va ține probabil la 21 Octomvre, cu ocaziunea serbării centenarului lui Horia, D. Hășdău a promis a vorbi despre cultura intelectuală a poporului român.

»Carpații«

FOILETONUL.

Esposiția de motor și instrumente pentru mica industrie în Viena 1884.

Viena, 10 Octomvre 1884.

Technica progresă cu pași repeși. Știința acestă binefacătoare, al cărei timbru marcheză spiritul veacului în care trăim, după ce a fundat și consolidat industria mare, de vre-o două decenii a început a se îngriji de viața industriei mici, care prin colosele de fabrici și mașini eră cumplită amenințată. Cestia de delegat, în cazul acesta eră: »prin ce mijloc mai eficient și mai productiv, s'ar pute înlocui în mica industrie puterea brațului omenesc, care pre lângă aceea că este insuficient mai are și răul, că din și în și este mai scump?»

Cum se poate ridica productivitatea industriei mici, ca acesta în lupta ei de concurență cu cea mare să nu fie copleșită, nimic de ea? E cestiune socială de mare valoare deslegarea îndestulătoare a acestor întrebări. Dela acesta deslegare depinde existența multor milioane de oameni, de aci depinde viața unui întreg strat social — viața meseriașului. Fără acest strat social, întreaga societate este otogită, căci stratul acesta formăză baza societății statului, stratul acesta este marca culturii și bunăstării la fie-care popor, este măsura de putere, de viață a fiecărei nații; din cauză că el produce avere, nu consumă. Ei, esposiția de motor, deschisă în luna lui Iulie în

Viena, ne dovedesc în mod convingător, că tehnica a sciut deslegă întrebările puse. Eu ca laic, imi permit de a da publicului român, un mic raport despre cele vădute.

Inițiativa acestei esposiții a purcesu nu dela guvern — căci este un semn de slăbiciune, de lenă a cere tote dela guvern fie el cât de părintesc — ci dela reuniunea micii industriei din Austria de jos. Guvernul i-a dat spriginul său, er protectoratul la primit Archiducele Carol Ludovic. Premii nu se dau, din cauză că scopul esposiției este: 1) a face micilor industriași, cunoscute progresele tehnice în perfecționarea instrumentelor (uneltelor); 2) a le arăta progresele științei în perfecționarea motorilor mici și prin acesta a generaliza introducerea lor în industria mică; 3) a aduce în contact imediat pe consumator cu producătorii acestor motor, va să dice: a le înlesni calea procurării.

Astfel, »jury« nu există, dar există o comisiă de esperti, cari esaminăză puterea de lucru a motorilor espuși și pe baza acestei esaminări dau producătorii atestate. Consumătorul i-se ajută prin acesta de a nu fi păcălit în cumpărare.

Palatul societății de gradinarit »Gartenbaugesellschaft« fu adoptat pentru esposiția. Aci erau aranjate, în șese grupe, tote obiectele espuse.

Grupa 1-ă motor și părți de ale lor; a 2-a. Aparatură fizice și chemice; a 3-a. Mașini și unelte de a produce unelte pentru mica industrie. a 4-a. Transmisiuni. a 5-a. Mijloce pentru reproducția. a 6-a. Mijloce pentru înlesnirea învățământului diferitelor meserii.

Motorii erau puși în acțiune în tot timpul visi-

tării, ca astfel fie-cine să se pōtă convinge de lucrul, manipularea și activitatea lor. De două ori pre sepută mână erau prelegeri publice gratuite pentru vizitatori, în cari specialiști de bun nume îi explicau și demonstrau progresele micii industrie și dezvoltarea ei. Motorii erau puși în acțiune prin forță de apă, de vapor, prin ardere de gaz, prin electricitate și tote aceste mașini eră construite după principiul de a pute fi aplicate în spațiu mic, neavând dimensiuni mari, adică în odaia meseriașului; de a nu ave greutate mare, de nu produce sunet mult ori sguire mare, ca vecinul, orî clădirea unde sunt aședate să nu suferă; de a nu consuma alimentatie multă; de a fi cât se poate mai eficient. Forța motorică nu avea să trecă peste puterea de 3 cai.

Franța — unde s'a născut primul motor mic — Germania și Austria erau reprezentate la acest curs științific binefacător și de un mare viitor. Ungaria, care pretinde a reprezenta și a purta cultura Orientului, lipsea mai cu totul. De ce?

Era o plăcere de a vedea în acțiune acesti mașini mici, prin esactitatea și dibăcia lor și storcu admirarea. Aci unul era aplicat să croască după desen altul să cōșă, altul să poleiască lemne pentru strugari și tēplari, altul îi cosea ghetele, după ce talpa și pielea era aplicată provisoric pe calapod și alte, și altele. La tote il poți aplica ca pre un bun și inteligent muncitor. Astfel știința cu mână sigură ia din univers puterea motorică, și prin legile ei esate însufleșescă această mașină, care sub conducerea inteligentă a omului lucră, muncesc și produce pentru el! Că avere, câtă fericire produce omeniei o astfel de inven-

Adunarea generală

a reuniunii învățătorilor români din districtul al X, Brașov (ținută la 23, 24 și 25 Septembrie în opidul Râșnov).

(Urmare și fine din N-rul 195).

Sedința IV, dela 25 Septembrie.

După citirea apelului nominal și după autentificarea proceselor verbale din ziua premersă urmăzând citirea rapoartelor comisiunilor, din care amintesc aci numai atât în ceea ce privește comisiunea alésă pentru revizuirea raportului comitetului central, că acesta pe lângă unele mici observări s'a aflat a fi exact, pentru care adunarea generală a votat absolutiu on. comitetul. Astfel s'a esauriat materialul prescris de a se lua la dezbateri în adunarea generală a reuniunii din districtul sus amintit.

Nu va fi fără interes a se ști, că reuniunea noastră posedă astăzi un capital de peste 800 fl. pus în cassa de păstrare și o parte mică elocată cu siguranță la particulari. Ce s'atinge de activitatea comitetului n. resp. a reuniunii pe teren pur științific — acesta încât pentru anul expirată culminează în următoarele: S'a discutat în subdespărțiminte tema propusă de comitetul central; »studiul geografiei în anul I și al II. de școlă.« Rezultatul este a se vedea din actele depuse la arhivă. Atâtă se poate însemna, că toate 4 despărțimintele au venit la același rezultat final: Studiul geografiei trebuie propus în mod intuitiv și în strinsă legătură cu celelalte discipline etc. Apoi s'a mai cenzurat din partea comitetului central I. nisce gramatică, ce ar fi fost a se premia. (Premiul Dorca de 2 napoleoni). Rezultatul acestei cenzurări n'ă scim. O pedecă a fost pentru comitetul întârziată aprobare a statutelor celor noi. — Deocamdată ne abținem a arunca cât de puțină vină asupra cuiva. Destulă că în fine statutele s'au provădit cu clausula de întărire din partea Prea Ven. Consistoriu s'au tipărit și distribuit gratis membrilor.

La invitarea, ce s'a făcut din partea învățătorilor din Trei-scaune, la anul viitor, adunarea generală se va ține în opidul Brețcu.

Ceea ce privește primirea și menajarea membrilor reuniunii, observăm cu plăcere, că primirea a fost călduroasă nu numai din partea fraților învățători și locuitorii români, ci și de către conlocuitorii sași, cari la petrecerile ce le-au avut între membrii reuniunii s'au vădit a fi aprupe emoționați de buna venire a reuniunii noastre în senul lor. Pentru care primesc și aci sincera noastră mulțumire, încredere și unire pe tărâmul culturii tinerimii și așteptării poporului. De asemenea înțarțirea a fost mulțumitoare. Meritul se atribuie on. corpul învățătoresc român din loc în frunte cu meritul și energicul director G. Proca și cu bravul preot D. Nanu. Măncările de asemenea au fost îndestulătoare, deși unora li s'au părut cam pipărate. Numai un lucru n'a fost tocmai potrivit: și adică acela, că s'a destinat ca loc pentru ținerea ședințelor adunării biserice, în care pe vremea asta eră cam rece și afară de aceea se producea în ea și un echo prea mare, prin care la cel mai mic șgomot se conturba liniștea eră vorbitorii trebuiau să ia o ținută prea încordată și de multe ori nenaturală.

Uitasem, să amintesc, că Duminecă seara s'a dat din partea mai multor învățători dintre cari merită atențiunea d-lui Z. Butnariu în frunte cu d-lui Iacobu Mureșianu jun. o serată musicală în sala hotelului celui nou din Râșnov, care a reeșit spre lauda concertanților

de minune bine, ba a adus în fine chiar și un modest profit material de vre-o 16 fl., care sumă s'a și alipit la fondul reuniunii.

Ecă pe scurt activitatea adunării generale a reuniunii noastre din estă an. Un progres mai mare și evident ca în ceilalți ani, nu s'a putut constata, afară de aceea, că reuniunea noastră s'a pus pe un tărâm mai practic; chiar și materialele didactice de pertractat în ea, la inițiativa Maritului consistoriu din Sibiu au luat un avânt mai puternic.

Orice s'ar dă împotriva reuniunii noastre de către unii pesimiști și reuțacioși, totuși în realitate ea este un factor cultural de mare însemnătate în acest ținut. O parte bună din învățatorii acestor părți are de a mulțami multă acestei reuniuni, care deși tinere și dispunându de puține mijloce, totuși după puțină n'ă lipsit de a'și oferi cu totă bunăvoință concursul său moral și material pe altarul culturii și ușurării sarcinii învățătorului românesc.

Se observă în genere, ca încheiere, că deși reuniunile noastre învățătoresci din întreaga archidieceză progresă din zi în zi, totuși la prima ochire în viața lor, se vede că ducă o viață orecum monahală sau cum așu dăce eu mai bine esoterică, pentru că nu convin unele cu altele mai desu spre a'și comunica una alteia rezultatele cele mai practice dobândite în una sau în alta. Nu se poate nega, că Mar. consistoriu are cunoștință din acte despre activitatea fiecăreia, dar ce folos, că noi nu scim nimic sau prea puțin din aceea. Mijlocul cel mai practic și poate unicul prin care s'ar pute delătura acest inconvenient, eu cred că ar fi acela: ca 1) să se înființeze un organ pedagogic cu concursul tuturor reuniunilor învățătoresci din Archidieceză, care organ să-le servescă cum așu dăce eu mai bine, ca un salon de conversațiune și convenire între ele; 2) prin acest organ, precum și din partea autorității superioare scol. să se pregătescă un plan bine chibzuit pentru un congres (Lehrertag) de învățatori din întreaga dieceză.

Un membru.

ULTIME SCIRI.

Berlinu, 28 Octombrie. — O scrisore a împăratului Wilhelm către consiliul de regență din Brunșvigh aprobă atitudinea acestuia în contra ducelui de Cumberland. Dieta brunșvighiană a luat o rezoluțiune, care exprimă speranța, că drepturile împăratului și ale imperiului se vor păzi.

Bruxela, 28 Octombrie. — Abia s'a publicat în „Moniteur“ constituirea noului cabinet și liberalii au și lipit pe ziduri afișe, în care se dăce: „Numai numele sunt schimbate, încolo tot Iesuiții sunt la cârmă ca și mai înainte!“ Consiliul comunal a votat în unanimitate desființarea noii legi școlare.

Petersburg, 28 Octombrie. — Un renumit criminal politic a cădut în mâinile poliției. Vjera Figner, care a fost grațiată, se află în ultimul stadiu de atrofiă. Oficerii condamnați la mărte, baronul Stromberg și Rogacef, au fost spânzurați în fortăreța Schlüsselburg.

Nis, 28 Octombrie. — Poporațiunea albană din Veles s'a revoltat. Resculații au ars satele Mezilovo, Pacheneliste și Apesetz, le-au jăfuit și au măcelărit poporațiunea din ele.

Cairo, 28 Octombrie. — Circulă șgomot

tul ca demn de creștit, că Chartumul a cădut în mâinile insurgenților. Oficial însuși nu s'a adevărit acest șgomot.

DIVERSE.

† NECROLOG. — Ione Codru Drăgușanul, secretar la comitetul școlastic grănițaresc, fost vice-căpitan al districtului Făgăraș, apoi vice-comite și președinte al sedrii orfanale a comitatului Făgărașului, membru al Asociațiunii transilvane, etc., după un morbu de două săptămâni, în al 67 an al etății, a încetat din viață în 26/14 Octombrie a. c.

Fie-i țărina ușoră și memoria neuitată!

O păcălălă împăratăscă. — O nostimă păcălălă au tras Italienilor patru șarlatani sosiți de pe cotele Africe. Acum câteva luni patru indigeni din Assab debarcară la Brindisi. Ei fură preumblați în oraș gratuit, călătoriau în vapore de clasa I, fură arătați Regelui, ducelui de Aosta care îi încărcă de onoruri de daruri și chiar îi decoră. Unul era prințul moștenitor din Assab, celălalt era soția sa Kamil, apoi un răboinic invulnerabil, care omorise sute de vrășmași și Kretou diplomat șambelan. Toți veniau din țera Asabului asupra căreia Italia vră se și stabilizează protectoratul. Africanii fură duși la Turin unde fură serbatoriți și mai mult, de aci îndărăt la Neapole unde au fost imbarcați spre a fi duși în patrie. Dar din Assab sosi o veste șperătoare; acești prinți erau nisce punșari cari erau angajați pentru a face reclamă de către comitetul expozițiunii din Turin. Și etă cum regele și ducele de Aosta au fost păcăliți și cum tesaurul a cheltuit 300,000 lei. Prințul este un fals prinț, prințesa o aventuriară cunoscută pe țermurile Mării roșii, marele răboinic fusese chelner la Sues ear șambelanul fecioru pe unde va.

Un nou soi de reclamă. — Intr'un cimitir din Paris se află pe o petra momentală următoarea inscripțiune: »Aci odihnesce virtuoa Carolina, soția lăcătușului Gabere; grațiile acestui morment, ce s'au ridicat celei mai bune dintre femei, sunt făcute în atelierul bărbatului ei.«

Jubileul degetarului. — La 19 curent s'a serbat jubileul de 200 de ani dela invențiunea degetarului După un document ce se află în posesiunea unei familii olandeze, în 19 Oct. 1684 argintarul Nicolau de Benșoten din Amsterdam a trimis antieul degetar, inventat de densus, ca dar de ziua născerii d-șorei, Myfrouw von Reusselaer cu o scrisore, în care o rugă să primescă acest scut al silitorilor ei degete la cusut. Mai târziu degetarul a fost introdus în Anglia de I. Latting, unde a început a se fabrica în masă mare.

Norma esecutată de papagal. — Diarul »Gaulois« spune că un italian stabilit în America, a avut ideea d'a învăța o societate de papagali să cânte. Luna trecută el dade cu ei o reprezentațiune în Lima, din Peru. Pe afișuri se vedea scris: »Norma de Bellini« (fragmente) cu soluri și coruri, acompaniate d'o orgă. Teatrul eră înșesat de lume, care aplauda mereu, căci cântecul papagalilor în cor eră foarte amuzant. Dér când ei cântară cavatina »Casta Diva«, aplausele fură atât de șgomotoșe, încât trupa șperiată început să șbore, și acesta șperia pe public. Panica fu atât de mare, încât publicul nu putu eși din sală de cât cu mare anevoință. Un om fu strivit cu această ocaziune.

Editor: Iacobu Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

In grupa a 4-a aparatele fizice și chemice își arăta, cum poți folosi căldura și lumina, cum forța apei, care se perde în atât de mare cantitate nefolosită, cum electricitatea ori alte procese chemice ca toate acestea se lucre, se produc, se câștăge în locul brațelor șcumpe. De exemplu: o mașină de cusut se pune în activitate prin lampa mică de petrol, care îți dă și lumină de lipsă. Și cum? Căldura produsă prin procesul de ardere a petreleului, care căldură altcum se perde nefolosită, o folosește pentru producere de vaporu adică a putere motorică. Apăsarea apeductului din Viena — tu întreg, căci acela are o forță colosală, ci numai a șervei ce conduce apa în fie care casă — o folosește ca putere motorică. Și cum? Simplu de tot. Aplică o tambă mică în calibrul în țeva apeductului, pune tulumba în contact cu o turbină mică și îndată are o putere motorică egală cu 2 puteri de cai, pre acesta o poate împărți prin transmisiuni în diferite locuri, și face diferite brațe. Întrăga minune când o vești funcționând înaintea ochilor îți este unu ou de-al lui Columb. — Descrierea șpecială a acestor mecanisme cadu în șfera tehnice și astfel eu ca nespecialist nu pot șervi cu ea.

Aceste progrese ale științei îți dau de cugetat. Fără voe te cugești la viitorul poporului țeu, al patriei țe, căci brațele acestea însufleșite prin știință sunt brațe cari cuceresc, cari te robesc pre nesimțite, din șansă că, cu ajutorul lor, meseriașul produce, cu mult mai etinș, șumele de obiecte de industrie cari îți șerveșc șilnic neapărat, decât acestea s'ar pute produce prin lucrul brațului. Astfel pre nesimțite te

treșeci cucerit, robitu pre cale comercială, și de lanțurile acestea te desfăci mai greu ca de altele.

Nou Romănilor, cari vécuri întregi am fost sclavii altora, mașinele ce avu se muncesc pentru alții; nou, cărora prin legile țării ni-eră oprit de a ne face meseriași — afară de nu te renegai — aceste progrese ale științei ne dăce în mod categoric: îmbrățișăți maștrile de voiți să fiți!

Trecutul nostru prea trist ne scusă, ne legitimează lipsa industriei mari și mici. Romăni din Transilvania și Ungaria au fost sute de ani sclavii Maghiarilor er cei din România avu se apere în continuu șanta cruce, erau oșteni permanenti. Astfel, fiind prima barieră a creștinătății, ei prin virtuțile lor răboinice au contribuit indirect mult la progresele civilizației apusene. E un adevăr șfantă acesta și ar trebui să ne folosim de el după cuviință, căci sunt mulți de aceea cari ar falsifica trecutul, numai ca să nu avem pretenții la prezent. Pre industria deci să ne punem cu voinică de voim să fim, căci puterea de viață a unei nații stă mai mult în plugu, în ac, în cioan, în daltă, decât în condeiu. Și nu vedem noi cum se renteză fructele șcumpe și amare ale condeului în Ungaria? Dăce ești Român, care și-ai ales știința ca isvor al vieții, poți șemnu deja de a fi persecutat și șicanat de inimicii nemului țeu. Tehnici, șilofși, medici, ba chiar și mare parte din juristi sunt forțați ași părăsi patria lor șcumpă și iubită, pentru de ași căuta șubsistiința pribegind prin lume. Mai îndemnă viitorul acesta, atât de trist precătu este și de nedrept, pre părinți să șuporțe greutățile unei creșteri universitare?

Viitorul nostru deocamdată este calea industriei, căci cu inteligența noastră înăscută, cu gustul nostru estetic, care se dovedește pre lămurit în toate obiectele industriei noastre de casă, noi vom deveni pre calea industriei factori de bună valoare. Preoții în biserice, învățătorii în școlă, părinții în casă se indemne pe copii lor pe calea industriei, căci pe astă cale este de câștigat onore, avere și viață, independență pentru tine și poporul țeu. Să nu imităm pe Maghiari al cărui ideal este de a fi ampoiătu — »ur« — domnu, cum dăce ei, căci etă, după o viață de stat independentu de mai o miă de ani, ași stau înaintea Europei totu mai atât de șeraci de industrie ca și noi. Cu ce se vor scusa ore? Pote cu aceea că sunt Maghiari. Ași se șfortăce a face ce n'au făcut în șeci vécuri. Și cum? Prin unire internă, elementul neapărat de lipsă a ori și cărei dezvoltări? Ba, ci prin exclusivism șpecial maghiar! Școlele lor de țesut, de sculptat în lemn le-au aședat cât se poate de departat de Romăni, după ce s'au îngrădit și cu limba. Ar fi mare nefericire pentru idea de stat maghiar, după definițiunea modernă, dăce șermanii moșii, cei cari au deja industria de lemn primitivă, dăce ei pe cari șolul unde locuesc, pre cari necesitatea și tradiția îi duce pre calea acestei industrie, ar învăța ași perfecționa produșile, și astfel ar deveni cu încetul din șeraci ce sunt, avuți ca Helvețianii ori Bavarezii din Alpi, al căror capitalu șecaveru este lemnul și cușitul de lucru. Curișe timpuri am ajuns!

Dr. Ioan Neagoe.

Cursul la bursa de Viena
din 28 Octomvre st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	123.15	Bonuri croato-slavone	100.—
Rentă de aur 4%	93.40	Despăgubire p. dijma de vin ungar.	98.25
Rentă de hârtie 5%	88.85	Impremutul cu premiu ungar.	115.50
Impremutul căilor ferate ungare	143.—	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	115.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (1-ma emisiune)	97.60	Renta de hârtie austriacă	81.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (2-a emisiune)	119.30	Renta de arg. austr.	82.15
Amortisarea datoriei căilor ferate de osti ung. (3-a emisiune)	104.75	Renta de aur austr.	103.50
Bonuri rurale ungare	101.—	Losurile din 1860	134.60
Bonuri cu cl. de sortare	99.75	Acțiunile băncii austro-ungare	862.—
Bonuri rurale Banat-Ti-mișu	100.—	Act. băncii de credit ung.	287.—
Bonuri cu cl. de sortare	99.25	Act. băncii de credit austr.	286.50
Bonuri rurale transilvane	99.75	Argintul — Galbină împărătesc	5.78
		Napoleon-d'or	9.70 1/2
		Mărci 100 imp. germ.	59.60
		Londra 10 Livres sterline	122.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Octomvre st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	vënd.
Renta rom. amort. (5%)		
convert. (6%)		
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)		
Credit fonc. rural (7%)		
" " " (5%)		
" " " (6%)		
" " " (5%)		
Banca națională a României	1410	
Ac. de asig. Dacia-Rom.	370	
" " " Națională		
Aur	6.40%	
Bancnote austriace contra aur	2.07	2.08

Cursulu pieței Brașov
din 29 Octomvre st. v. 1884.

Bancnote românesce	Cump.	9.06	Vënd.	9.07
Argint românesc		9.—		9.05
Napoleon-d'or		9.66		9.68
Lire turcesce		10.92		10.98
Imperiali		9.90		9.92
Galbeni		5.66		5.68
Scrisurile fonc. » Albina		100.—		101.50
Ruble Rusesce		122.5		123.—
Discontul		7—10 %		pe an.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” se pot cumpăra în tutușgia lui Gross (în casa prefecturei.)

Casse de Wertheim

ce resistă pe deplin în contra focului și nici nu se pot sparge, din cele mai renumite fabrice de casse

L. FLEISCHER

oferă pe prețuri convenabile în cele mai favorabile condițiuni și în toate mărimile.

Iustinianu M. Grama,

depositarul fabricii în Brașov.

Nr. 898.

PUBLICAȚIUNE!

Prin acesta se aduce la cunoștința publică cumcă: în 26 Noemvre 1884, 9 ore a. m. se vor vinde pe calea licitațiunei publice 86 jug. pădure de molidu și bradu din pădurile comunei noastre, Rodna nouă, comitatul Bistrița-Năsăud, cercul Rodna, — situate pe „Isvorul Smăului.” — Licitațiunea se va ține în cancelaria subscrisei comune.

Prețul strigărei s'a statoritu cu 70 fl. v. a. per juger.

Licitanții vor avea a depune ca vadiu 10% dela întregu prețulu pădurei ce se va vinde. Cumpărătorul va avea a plăti la cassa comunei noastre imediatu după încheierea protocolului de licitațiune 1000 fl., afară de vadiul depus, care încă se va reține.

Oferte sigilate se primesc până în 25 Noemvre 1884 6 ore p. m.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în detaiu la cancelaria subscrisei comune în orele de cancelariă.

Primăria comunei Rodna nouă 24 Octobree 1884.

Tanase Olariu,
primar.

Iacobu Beiciu,
not. cerc.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Predeal-Budapesta				Budapesta-Predeal				Teiuș-Arad-Budapesta				Budapesta-Arad-Teiuș.					
	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus	Tren accelerat	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren omnibus	Tren omnibus		Tren de persoane	Tren omnibus			
Bucuresci	7.15	—	—	—	—	—	—	Viena	8.25	8.35	3.30	8.00	Viena	8.25	8.35		
Predeal	1.09	—	—	3.50	Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47	Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36	Szolnok	11.14	12.28
Timișu	1.33	—	—	10.15	P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09	P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09	Arad	3.35	5.30
Brașov	2.06	—	—	10.50	Oradea mare	4.11	5.13	3.20	—	Oradea mare	4.11	5.13	3.20	—	Arad	4.00	6.20
Feldiara	2.44	6.30	5.45	—	Váradi-velenceze	4.21	9.37	3.25	—	Váradi-velenceze	4.21	9.37	3.25	—	Glogovațu	4.16	6.39
Apatia	3.03	7.09	6.28	—	Fugyi-Vásárhely	4.29	9.45	—	—	Fugyi-Vásárhely	4.29	9.45	—	—	Gyorok	4.47	7.19
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	—	Mező-Telegd	4.40	9.59	—	—	Mező-Telegd	4.40	9.59	—	—	Paulișu	5.02	7.39
Homorod	3.51	8.53	8.51	—	Rév	5.02	10.28	3.56	—	Rév	5.02	10.28	3.56	—	Radna-Lipova	5.25	8.11
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	—	Bratca	5.46	11.41	4.31	—	Bratca	5.46	11.41	4.31	—	Conopu	5.57	8.49
Sighișora	5.11	10.55	11.56	—	Bucia	6.09	12.15	—	—	Bucia	6.09	12.15	—	—	Bêrzova	6.18	9.18
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	—	Ciucia	6.28	12.48	—	—	Ciucia	6.28	12.48	—	—	Soborșin	7.11	10.27
Mediașu	6.00	12.11	1.23	—	Huedin	6.52	1.48	5.28	—	Huedin	6.52	1.48	5.28	—	Zam	7.48	11.18
Coșca mică	6.29	12.35	2.07	—	Stana	7.32	3.21	6.01	—	Stana	7.32	3.21	6.01	—	Gurasada	8.22	11.57
Micăsasa	—	12.54	2.27	—	Aghiriș	7.51	3.54	—	—	Aghiriș	7.51	3.54	—	—	Ilia	8.40	12.27
Blașiu	7.02	1.29	3.06	—	Ghirbău	8.12	4.34	—	—	Ghirbău	8.12	4.34	—	—	Branicica	9.02	12.57
Crăciunel	—	1.45	3.22	—	Nedeșdu	8.24	4.52	—	—	Nedeșdu	8.24	4.52	—	—	Deva	9.32	1.45
Teiuș	7.38	2.26	4.15	—	Clușiu	8.38	5.11	—	—	Clușiu	8.38	5.11	—	—	Simeria (Piski)	10.12	2.58
Aiud	7.55	2.48	4.44	—	Clușiu	8.57	5.40	7.08	—	Clușiu	8.57	5.40	7.08	—	Orăști	10.47	3.46
Vințulu de sus	—	3.12	5.10	—	Clușiu	9.23	6.00	7.18	—	Clușiu	9.23	6.00	7.18	—	Șibot	11.14	4.20
Uiora	—	3.19	5.19	—	Clușiu	9.50	6.29	—	—	Clușiu	9.50	6.29	—	—	Vințulu de jos	11.46	5.06
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	—	Clușiu	11.15	8.14	8.29	—	Clușiu	11.15	8.14	8.29	—	Alba-Iulia	12.21	6.15
Ghirișu	8.48	4.10	6.38	—	Clușiu	12.04	9.49	8.53	—	Clușiu	12.04	9.49	8.53	—	Teiuș	12.53	7.00
Apahida	—	5.39	8.51	—	Clușiu	12.12	9.58	—	—	Clușiu	12.12	9.58	—	—	—	—	
Clușiu	10.08	5.59	9.18	—	Clușiu	12.19	10.07	—	—	Clușiu	12.19	10.07	—	—	—	—	
Clușiu	10.18	6.28	8.00	—	Clușiu	12.45	10.42	9.17	—	Clușiu	12.45	10.42	9.17	—	—	—	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	—	Clușiu	1.15	11.32	9.40	—	Clușiu	1.15	11.32	9.40	—	—	—	
Ghirbău	—	7.10	8.59	—	Clușiu	1.44	12.03	—	—	Clușiu	1.44	12.03	—	—	—	—	
Aghirișu	—	7.25	9.35	—	Clușiu	2.00	12.24	10.12	—	Clușiu	2.00	12.24	10.12	—	—	—	
Stana	—	7.49	10.16	—	Clușiu	2.34	12.43	—	—	Clușiu	2.34	12.43	—	—	—	—	
Huedin	11.33	8.11	11.04	—	Clușiu	2.52	1.22	10.45	—	Clușiu	2.52	1.22	10.45	—	—	—	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	—	Clușiu	3.27	2.24	11.07	—	Clușiu	3.27	2.24	11.07	—	—	—	
Bratca	—	9.29	1.21	—	Clușiu	4.01	3.06	11.29	—	Clușiu	4.01	3.06	11.29	—	—	—	
Rév	12.51	9.52	2.05	—	Clușiu	4.50	4.17	12.15	—	Clușiu	4.50	4.17	12.15	—	—	—	
Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	—	Clușiu	5.08	4.51	12.30	—	Clușiu	5.08	4.51	12.30	—	—	—	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	—	Clușiu	6.47	7.07	1.32	—	Clușiu	6.47	7.07	1.32	—	—	—	
Váradi-velințe	—	10.56	3.55	—	Clușiu	7.36	8.10	2.04	—	Clușiu	7.36	8.10	2.04	—	—	—	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	—	Clușiu	8.09	8.46	2.24	—	Clușiu	8.09	8.46	2.24	—	—	—	
Oradia-mare	1.54	11.14	7.30	—	Clușiu	8.41	9.20	2.44	—	Clușiu	8.41	9.20	2.44	—	—	—	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	—	Clușiu	9.20	10.15	3.15	—	Clușiu	9.20	10.15	3.15	—	—	—	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	—	Clușiu	—	6.00	3.25	—	Clușiu	—	6.00	3.25	—	—	—	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	—	Clușiu	—	6.57	4.03	—	Clușiu	—	6.57	4.03	—	—	—	
Viena	2.00	6.20	2.00	—	Clușiu	—	7.32	4.28	—	Clușiu	—	7.32	4.28	—	—	—	
				—	Clușiu	—	—	10.25	—	Clușiu	—	—	10.25	—	—	—	

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grose

Tipografia Alexi Brașov.